

Budsjettundersøkelse 2025 fylkeskommunene

Innhold

Budsjettundersøkelse 2025 - fylkeskommunene	2
1. Innledning	2
2. Driftsbudsjettet	2
2.1 Netto driftsresultat	2
2.2 Netto renter og avdrag	3
2.3 Betydelige omstillinger og effektivisering	3
3. Investeringsbudsjettet.....	3
3.1 Investering i varige driftsmidler.....	3
3.2 Investeringer i perioden	4
4. Spørreundersøkelsen	5
4.1 Endringer innenfor kollektivsektoren	5
4.2 Endringer i skolestrukturen	5
4.3 Fremtidsutsikter.....	5

Budsjettundersøkelse 2025 - fylkeskommunene

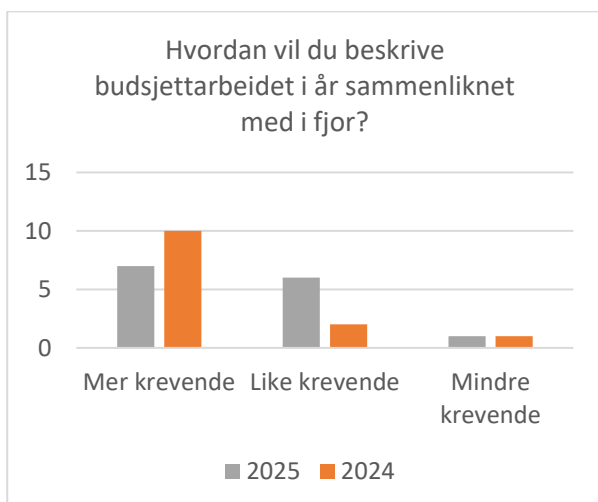
1. Innledning

Budsjettundersøkelsen til fylkeskommunene er gjennomført ved at det er sendt ut spørreskjema til økonomisjefene. Spørreundersøkelsen er besvart av alle fylkeskommuner, utenom Oslo.

Parallelt med spørreundersøkelsen er fylkeskommunenes forslag til budsjett- og økonomiplan gjennomgått. Hovedtall med figurer fra drifts- og investeringsbudsjettene presenteres i dette notatet for 14 av fylkeskommunene, utenom Oslo.

Regjeringen la fredag 1. november frem Prop. 1 S Tillegg 1 (2024-2025), hvor de foreslo en ekstra bevilging til fylkeskommunene på 0,7 mrd. kroner. Enkelte fylkeskommuner la frem sine budsjetter i forkant av dette og har følgelig ikke innlemmet det ekstra rammetilskuddet i sine opprinnelige budsjettforslag, mens andre har dette innlemmet. Når KS presenterer forslag til driftsbudsjett for fylkeskommunene gjøres det ved at man splitter dette på to grupper. Fylkeskommuner som ikke har innlemmet Tillegg 1 i det opprinnelige forslaget og de fylkeskommunene som har gjort det.

Budsjettbehandlingen i fylkesstyrene gjenstår, og skjer vanligvis de siste 2-3 ukene før jul.

Figur 1: Budsjettarbeidet sammenliknet med året før

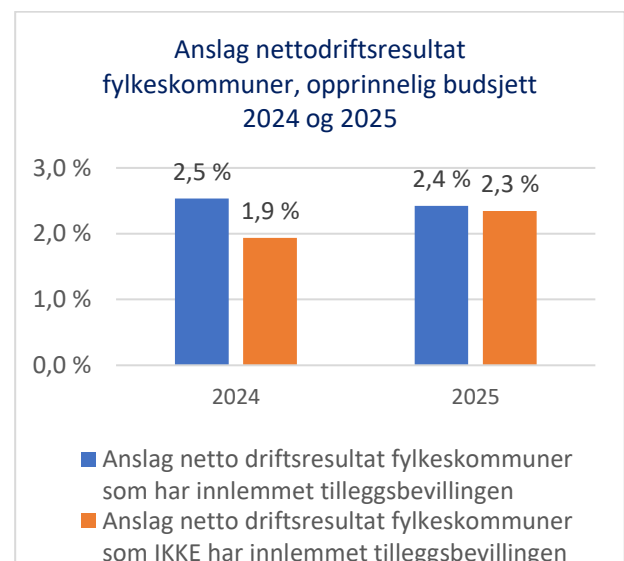
7 av de 14 fylkeskommunene som har svart på undersøkelsen sier at budsjettarbeidet for 2025 har vært mer krevende sammenliknet med fjoråret. Dette er litt færre enn hva fylkeskommunene svarte i fjorårets budsjettundersøkelse og henger trolig sammen at flere fylkeskommuner i fjor var midt inne i arbeidet med fylkeskommunedeling.

2. Driftsbudsjettet

2.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er det som er igjen av driftsinntektene når alle driftsutgifter og finansutgifter er dekket.

I 2025 er netto driftsresultat budsjettert med 2,3 prosent av driftsinntektene for de fylkeskommunene som **ikke har** innlemmet Tillegg 1, mens det budsjetteres med 2,4 prosent for de som **har innlemmet** det ekstra rammetilskuddet. For 2024 budsjetterte de 12 fylkeskommunene KS hentet ut driftsbudsjettet for med et netto driftsresultat på 2,4 prosent. Budsjettert nivå er noe lavere enn TBUs anbefaling for fylkeskommunene på 4 prosent over tid.

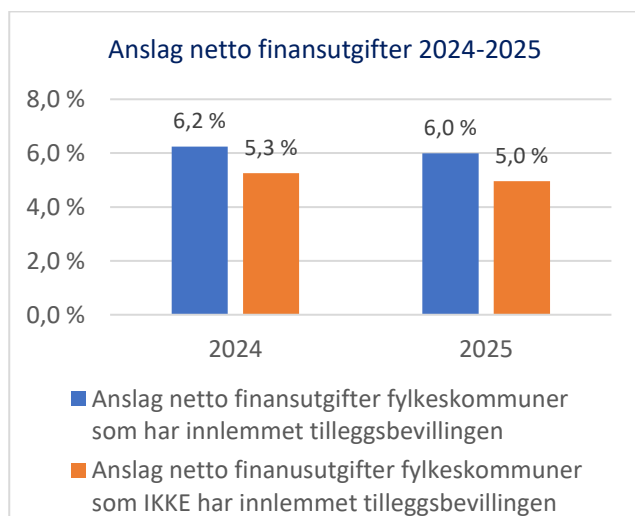
Figur 2: Budsjettert netto driftsresultat fylkeskommunene 2024 og 2025

Variasjonen i netto driftsresultatet er stor mellom fylkeskommunene, så er vanskelig å se netto effekten av tilleggsbevillingen. Flere av fylkeskommunene som har innlemmet det økte rammetilskuddet sier at de blant annet har brukt dette til å reversere opprinnelig foreslåtte innsparingstiltak, betale ned gjeld og bruke mindre av disposisjonsfond enn det som var opprinnelig tenkt.

2.2 Netto renter og avdrag

Budsjettall for 2025 indikerer netto renter og avdrag (finansutgifter) på om lag 5,0 prosent av driftsinntektene for de fylkeskommunene som **IKKE** har innlemmet tilleggsbevillingen og 6,0 prosent for de som **har** innlemmet det. For begge gruppene er netto finansutgiftene lavere enn det som var budsjettet for 2024.

Det er fortsatt store variasjoner blant fylkeskommunene fra pluss 0,3 prosent til minus 8,7 prosent.

Figur 3: Renter og avdrag 2024 og 2025

Gjennomsnittlig avdragstid for fylkeskommunenes langsiktige låneporteføljer er budsjettet med 25,1 år i 2025. Til sammenligning var dette 21,2 år i 2024.

Det er fortsatt noen fylkeskommuner som beskriver økende rente- og avdragsbelastning blant de største utfordringene i fylkeskommunens økonomiplanlegging i et 5-10-

årsperspektiv, men langt færre enn ved fjorårets budsjettundersøkelser.

2.3 Betydelige omstillinger og effektivisering

Fylkeskommunene fikk spørsmål om hvor mye høyere inntektsvekst de måtte hatt i 2025, utover det som kom i tilleggsbevillingen, for å ikke skulle behøve å legge inn effektiviserings-/innsparingstiltak i budsjettforslaget, forutsatt uendret budsjettbalanse. De tolv fylkeskommunene som har svart på dette spørsmålet, har i 2025-budsjettene samlet lagt inn i underkant av 2,0 mrd. kroner i årlige effektiviserings-/innsparingstiltak.

3. Investeringsbudsjettet

3.1 Investering i varige driftsmidler

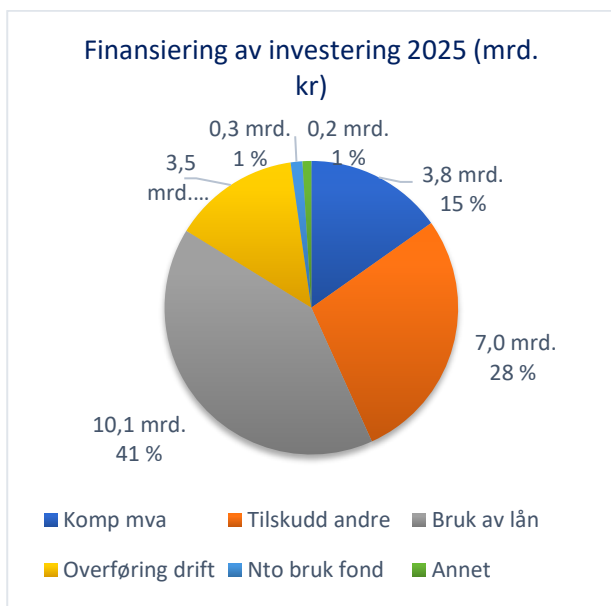
Investeringsbudsjettene for 2025 viser at fylkeskommunene samlet planlegger å investere i varige driftsmidler for 24,8 mrd. kroner, inkl. aksjer, utlån, tilskudd m.m. Dette utgjør en vekst på 7,1 prosent, hvilket er godt over kommunal deflator på 4,1 prosent.

I 2025 planlegges det med at godt over halvparten av investeringsmidlene skal gå til fylkesvei og andelen på 56,4 prosent er noe økt fra fjorårets budsjettforslag. Deretter er det investeringer i videregående opplæring som utgjør 21,3 prosent, en liten reduksjon fra fjoråret. Kollektiv utgjør 15,9 prosent, omtrent som i fjor, mens resterende sektorer har en liten økning og utgjør omtrent 8 prosent. Det er herunder økte investeringer til tannhelse.

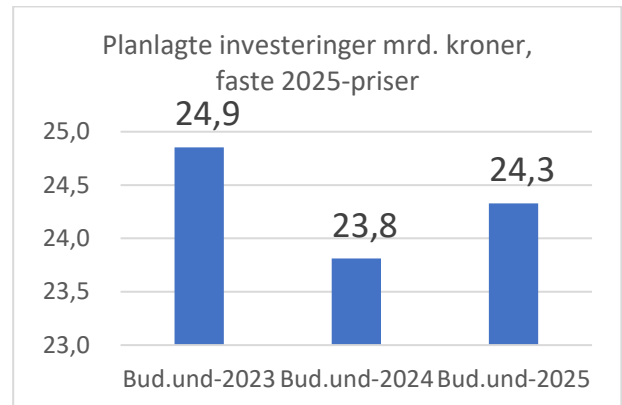
Figur 4: Investering per sektor 2025

41 prosent av de samlede investeringene i 2025 er planlagt lånefinansiert. Tilskudd fra andre, inklusive statstilskudd og bompenger, finansierer noe i overkant av en fjerdedel, mens overføringer fra drift dekker 14 prosent av investeringene. Sammenlignet med 2024 så har andelen som er finansiert ved bruk av lån blitt redusert fra 42 til 41 prosent. Andelen finansiert ved overføring fra drift er også marginalt redusert fra 15 til 14 prosent, mens tilskudd fra andre, inklusive statstilskudd og bompenger har økt fra 25 til 28 prosent.

Figur 5: Finansiering av investeringer i 2025

Figuren nedenfor viser planlagte investeringer i 2025 sammenlignet med det som var planlagt i årene 2023 og 2024 i faste 2025-kroner.

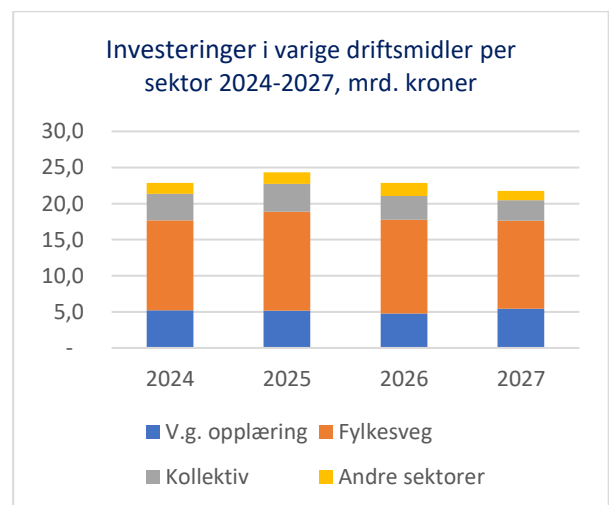
Figur 6: Investeringer i varige driftsmidler 2021-2028

3.2 Investeringer i perioden

I økonomiplanperioden 2025-2028 planlegges investeringer for i alt 89,5 mrd. kroner, inkl. aksjer, utlån og tilskudd m.m.

Figuren viser at fylkeskommunene planlegger å gjennomføre investeringer i 2025 på et nivå som er noe høyere enn det som var budsjettert for i 2024, for så å redusere de utover i perioden.

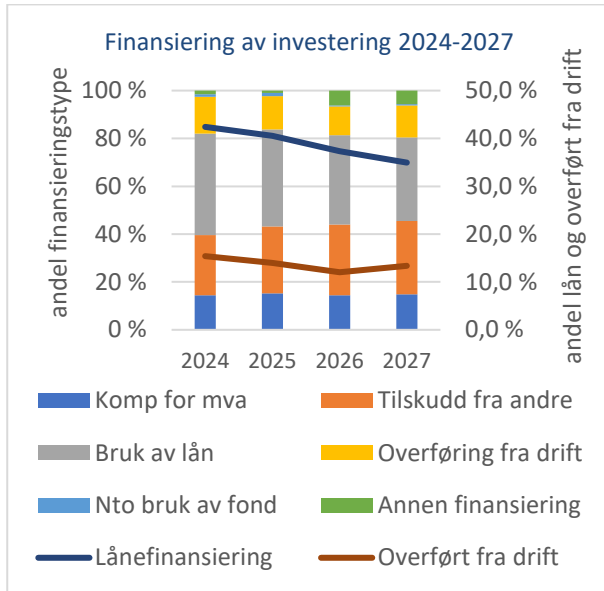
Andelen til fylkesvei, kollektiv og andre sektorer (tannhelse, plan og kultur, samt politisk styring og administrasjon) har en økning, mens investeringer til Videregående skole har en nedgang.

Figur 7: Investering samlet og per sektor 2022-2027

Andel lånefinansiering reduseres utover i perioden, mens overføring fra drift reduseres først, for så å øke utover perioden.

Tilskudd fra andre, inklusive statstilskudd og bompenger finansierer litt over en fjerdedel av investeringene som er planlagt i 2025, for så å øke noe utover i perioden.

Figur 8: Finansiering av investeringer 2024-2027

4. Spørreundersøkelsen

Fylkeskommunene fikk i spørreundersøkelsen blant annet spørsmål om kollektivtransport og endringer i skolestruktur.

4.1 Endringer innenfor kollektivsektoren

- Tre av fylkeskommunene har foreslått at alle takstene for buss-, bane- og båtruter skal øke mer enn deflator, mens fem svarer at noen takster øker mer enn deflator.
- De øvrige fylkeskommunene foreslår ingen takstendringer eller endringer som er mindre enn deflator eller at takstene fastsettes av kollektivselskapet.
- Åtte av fjorten fylkeskommuner legger opp til å endre rutetilbudet i

fylkeskommunen begrunnet med innsparing.

4.2 Endringer i skolestrukturen

- Fem av fjorten fylkeskommuner svarer at det i budsjettet for 2025 foreslås endringer i skolestrukturen.
- Ni av fjorten fylkeskommuner sier at det er behov for å endre skolestrukturen mellom 2025 og 2028.

4.3 Fremtidsutsikter

- Ni av fjorten fylkeskommuner skriver at sterk kostnadsvekst, spesielt innenfor samferdselssektoren, er en av de største utfordringene. Det er flere fylkeskommuner som svarer dette sammenlignet med fjorårets budsjettundersøkelse.
- Åtte fylkeskommuner skriver at endringer i skolestruktur som følge av demografiske endringer er en av hovedutfordringene. Dette har ikke i samme grad vært en av hovedutfordringene ved tidligere undersøkelser.
- Vedlikeholdsetterslepet på fylkesveger (inkl. tunneller og skredsikring) omtales også i år som en utfordring fremover.

Det er også i årets budsjettundersøkelser fylkeskommuner som trekker frem høye finanskostnader som en stor utfordring. I tillegg nevnes blant annet vedlikeholdsetterslep skolebygg, det grønne skifte, underfinansiering av statlige reformer, uforutsigbare inntektsrammer og forventningsgapet som hovedutfordringer for enkelte fylkeskommuner.